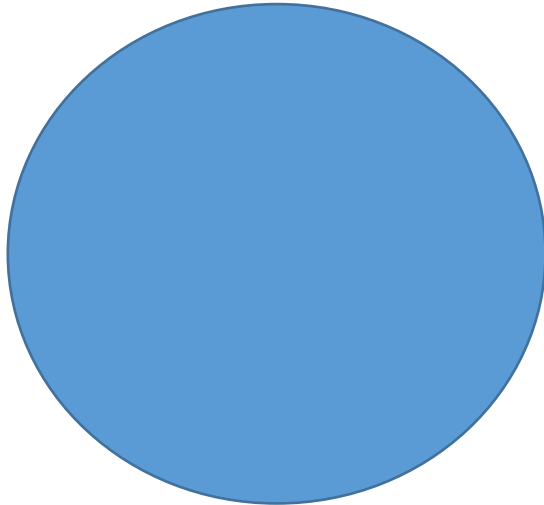

เรียนรู้ คำครูสอน

จากบทเรียน *สู่การปฏิบัติจริง (Active Learning)*

Knowledge Managements: KM

การจัดการเรียนรู้ของคณะครุศาสตร์

แผ่นรองปก

บทสรุปผู้บริหาร

การเปิดใจ ในการจัดการเรียนรู้เป็นประจําเวทีแห่งการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ทั้งนี้เวทีดังกล่าวช่วยส่งเสริมและสนับสนุนการแลกเปลี่ยนความรู้และทักษะการจัดการเรียนรู้ที่สำคัญและจําเป็นโดยสอดคล้องกับยุคสมัย การจัดการเรียนรู้บางอย่างได้ผ่านการสั่งสมจนตกผลึกกลายเป็นแก่นความรู้ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ เป็นองค์กรหนึ่งที่ตระหนักถึงความสำคัญจําเป็นดังกล่าวและเป็นคลัง หรือแหล่งรวบรวมองค์ความรู้ต่าง ๆ ดังกล่าว เพื่อถ่ายทอดจากรุ่นสู่รุ่นและเผยแพร่สู่สาธารณชน เช่นเดียวกันใน พ.ศ. 2561 นี้คณะครุศาสตร์ได้ขับเคลื่อนการดำเนินงาน โดยมุ่งเน้นในด้านของการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ควบคู่ไปกับการวิจัยอย่างเป็นรูปธรรม ทั้งนี้ คณบดีคณะครุศาสตร์ได้กระตุ้นและส่งเสริมให้คณาจารย์รวมถึงบุคลากรเจ้าหน้าที่ในคณะได้ดำเนินการจัดการความรู้ (Knowledge Management : KM) ขึ้นโดยสรุปผู้รับผิดชอบในการจัดการความรู้ รูปแบบ (Model) ของการจัดการความรู้ และเป้าหมายของตัวชี้วัดความสำเร็จ โดยมีรูปแบบ (Model) ของการดำเนินงานที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ที่ 1 คือการส่งเสริมพัฒนาคณาจารย์ทั้งด้านวิชาการ ความก้าวหน้าในวิชาชีพ ให้มีศักยภาพการเป็นคณะครุศาสตร์ที่สามารถผลิตบัณฑิต การบริการชุมชนเพื่อสังคม องค์ความรู้ที่จําเป็น (K) ได้แก่ รูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่เป็นต้นแบบของคณะครุศาสตร์ เรื่อง ทักษะการจัดการเรียนการสอนแบบ Active learning และ

การทำวิจัยอย่างไรให้สำเร็จและมีความสุข โดยมีตัวชี้วัดความสำเร็จ (KPI) คือ จำนวนรูปแบบการสอนแบบ Active learning ที่สามารถนำมาถ่ายทอดองค์ความรู้ และมีผู้สืบทอดและนำความรู้ไปต่อยอดได้และองค์ความรู้ด้านการเขียนโครงร่างการวิจัย โดยมีเป้าหมายของตัวชี้วัดความสำเร็จ ได้แก่ จำนวนวิจัยและบทความที่สามารถตีพิมพ์ในวารสารต่างๆ ได้จำนวน ๓ บทความ ทั้งนี้คณะกรรมการได้ปฏิบัติกิจกรรมตามขั้นตอนสำคัญดังนี้ การถอดความรู้ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การนำความรู้ไปใช้ และการบำรุงรักษาความรู้ ตามลำดับ โดยได้แก่ความรู้ที่จะนำไปใช้เป็นต้นแบบของการจัดการความรู้ คือ

1. การเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน (เพลิน TO Learn)
2. การเรียนรู้โดยใช้เทคโนโลยีเป็นฐาน (ICT ดี For Learn)
3. การบูรณาการ 4 ภารกิจของมหาวิทยาลัย (4 M : Mission 4 Possible)
4. การเรียนรู้โดยใช้วิจัยและชุมชนเป็นฐาน (ความลับของชุมชนและชุมชนกับการเรียนรู้)
5. ทำวิจัยอย่างไรให้สำเร็จและมีความสุข ทั้งนี้เพื่อเป้าหมายสูงสุดคือ ผลิตและพัฒนาบัณฑิตให้มีคุณภาพสู่ความเป็นเลิศ อันเป็นกำลังสำคัญของชาติต่อไป ตามปรัชญาของคณะครุศาสตร์ที่ว่า “ครูเป็นพลังสร้างชาติ ครุศาสตร์สร้างครูดี ครูเก่ง”

สารบัญ

บทสรุปผู้บริหาร

สารบัญ

เรียนรู้ คำครูสอน จากบทเรียนสู่การปฏิบัติจริง (Active Learning)

เพลิน To Learning

ICT ดี For Learn

4 M (Mission 4 Possible)

ความลับของชุมชน ชุมชนกับการเรียนรู้

บทส่งท้าย

เพลิน To Learn

เรียนรู้ คำครูสอน

“การเรียนรู้เกิดจากการเล่น” แค่คิดก็สนุกแล้วสินะ และเมื่อใจเราเปิดรับที่จะเรียนรู้ ย่อมเป็นผลดีต่อการนำไปสู่การเติมเต็มวิชาความรู้ทั้งหลายในลำดับต่อไป ซึ่งกิจกรรมที่ออกแบบอย่างเหมาะสมต่อการเรียนรู้ในรายวิชาต่างๆ จะทำให้ผู้เรียนไปถึงยังจุดประสงค์ที่ผู้สอนคาดหวังไว้ได้จริงหรือไม่นั้น เรามีคำตอบจากจุดเริ่มต้นมีการวางแผนในรายละเอียดของวิชา มคอ. 3 โดยเขียนรายละเอียด ให้ครบถ้วน ชัดเจน เข้าใจง่าย นำไปใช้ได้จริง จากนั้นนำไปออกแบบกิจกรรมที่เหมาะสมในการจัดการเรียนการสอน โดยที่ 15 นาทีแรก เปรียบเสมือนนาทีทอง เป็นช่วงที่จะสามารถ “เร้า” ให้ผู้เรียนสนใจและอยากติดตาม จากนั้นออกแบบกิจกรรมที่เน้นให้ผู้เรียนได้ลงมือกระทำและมีส่วนในกิจกรรม และประเมินผลอย่างสร้างสรรค์ผ่าน”

จากบทเรียน สู่อุปกรณ์ปฏิบัติจริง

“15 นาทีทองของการจัดกิจกรรม นำเข้าสู่บทเรียนด้วย
กิจกรรมที่เข้าใจ”

การศึกษาพิเศษ

การสอนเด็กพิเศษ เริ่มต้นใช้กิจกรรมการสอนภาษา
มือง่ายๆเกี่ยวกับเรื่องของคำศัพท์ผลไม้ เช่น ส้ม แอปเปิ้ล
มะละกอ กัลฉวย ประกอบท่าเต้น หรือ หมวดหมู่คำคุณศัพท์
ภาษาไทย มาก น้อย สั้น ยาว เป็นต้น จากนั้นเข้าสู่กิจกรรม
โดยใช้เกม เช่น กำหนดให้ผู้เรียนวาดภาพโดยปิดตา ใช้มือข้างที่
ไม่ถนัด ใช้ปาก แล้วเชื่อมโยงเข้าสู่การเรียนการสอน
เน้นกิจกรรมนอกห้องเรียนเพื่อเรียนรู้จากประสบการณ์จริง

จิตวิทยา

ใช้กิจกรรมที่กำหนดจุดให้ 9 จุด และให้ลากเส้นตรง
เพียง 4 เส้น โดยให้ผ่านทุกจุด ผู้เรียนจะคิดหาวิธีการเพื่อให้
“สำเร็จ” ซึ่งคำตอบที่ได้คือ “ลองคิดนอกกรอบ” ลีคะ

ทักษะและเทคนิคการสอน

การเล่าเรื่อง เรื่องที่อยู่รอบๆตัวเรา เป็นปัจจุบัน เป็นเรื่องที่น่าสนใจให้ความสนใจ ให้ผู้เรียนผลัดกันเล่า คนละเล็กละน้อยเรียงร้อยให้ต่อเนื่องกัน และจากนั้นผู้สอนใช้วิทยายุทธเชื่อมโยงเข้าสู่บทเรียน

การใช้กิจกรรม

นาฏศิลป์ ใช้วิธี “ ผึกให้คิด (K) ทำให้เป็น (W) ประเมินให้ได้ (L) โดยเริ่มต้นด้วยความรู้เดิม ปรับพื้นฐานให้ทุกคนมีมาตรฐานใกล้เคียงกันก่อน เช่น การตัดตัวภาษา ทำนาฏยศัพท์ จากนั้นถามตัวเองว่าต้องการอะไรจากวิชานี้ และเมื่อเรียนจบแล้วเราได้อะไร เน้นการสอนนอกห้องเรียน สอดแทรกด้วยกิจกรรมให้ผู้เรียนปฏิบัติทำซ้ำ การร้องแบ่งกลุ่มให้คิดเรื่องราว ตัดต่อเพลง ตัดชุด และนำเสนอผลงานตามรูปแบบที่คิดค้นเอง ปิดท้ายด้วยการวัดและประเมินผลที่เหมาะสมโดยพิจารณา รูปแบบของการวางแผน และผลิตผลงาน โดยผู้เรียนและผู้สอนประเมินผลร่วมกัน

เทคโนโลยีการศึกษา ใช้กิจกรรมค้นคว้าด้วยตนเอง ให้ผู้เรียนนำเสนอหัวข้อสื่อที่ตนเองสนใจและมีประสบการณ์ใน

เรื่องนั้น และนำไปต่อยอดโดยค้นคว้าเพิ่มเติมจากแหล่งอื่น เช่น สื่อออนไลน์ จากนั้นลงมือทำโดยมีการวางแผนอย่างเป็นระบบรวมถึงงบประมาณที่ใช้ และจัดเวทีให้นำเสนอผลงานที่ทำสำเร็จแล้ว ประเด็นสำคัญผู้เรียนควรบอกได้ว่าองค์ความรู้ที่ได้รับ ในทุกขั้นตอนคืออะไร

วิจัยและเทคนิคการศึกษา ใช้ใบงาน ให้ผู้เรียนได้ ทบทวนความรู้จากการเรียนทฤษฎีแต่ละหัวข้อ ซึ่งมีการ กำหนดหัวข้อกิจกรรม ไว้ในใบงาน และให้ปฏิบัติตามกิจกรรมตาม กรอบและประเด็นที่กำหนด เน้นการฝึกปฏิบัติเสมือนจริงเพื่อนำไปใช้ในการประกอบวิชาชีพ

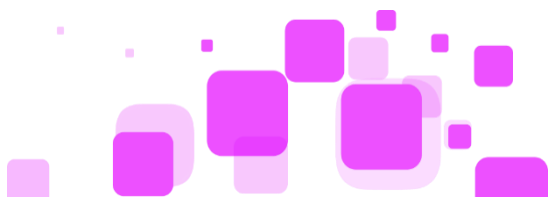
บทสรุป คำครูสอน

ICT คือ For Learn

ClassStart
Learning Management System

เรียนรู้ คำครูสอน

“ในศตวรรษที่ 21 ทักษะทางด้าน ICT (Information and Communications Technology Literacy) นับว่ามีบทบาทสำคัญ และจำเป็นอย่างยิ่งในการจัดการเรียนการสอนสำหรับผู้สอน และผู้เรียน ClassStart เป็นหนึ่งในเทคโนโลยีที่ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการเรียนการสอน ซึ่งเป็นระบบห้องเรียนออนไลน์ (Learning Management System : LMS) และเป็นสื่อกลางที่ทำให้เกิดกระบวนการเรียนรู้กับผู้เรียน เป็นลักษณะการเรียนการสอนแบบห้องเรียนกลับทาง (Flipped Classroom) มีความสะดวกในการเข้าถึงการเรียนรู้ได้ง่ายและรวดเร็ว และมุ่งส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและเกิดประสิทธิภาพกับผู้เรียนอย่างสูงสุด”

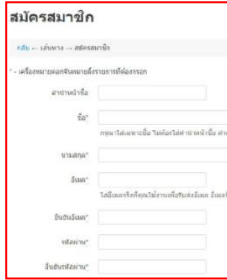

จากบทเรียน สู่อุปกรณ์ปฏิบัติจริง

ClassStart เป็นเว็บไซต์ที่ให้บริการเทคโนโลยีสารสนเทศทางออนไลน์ที่สร้างขึ้นให้กับผู้สอนและผู้เรียนได้จัดการเรียนการสอนในระบบออนไลน์ ถูกพัฒนาขึ้นโดย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชัชชัย ปิยะวัฒน์ และ ดร.จันทวรรณ ปิยะวัฒน์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ClassStart เปิดให้บริการฟรีแก่ผู้เรียนผู้สอนทั่วประเทศมาตั้งแต่เดือนธันวาคม พ.ศ. 2554 ปัจจุบันคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ได้มีอาจารย์หลายท่านใช้ ClassStart ในการจัดการเรียนการสอน หนึ่งในนั้นคือ อาจารย์กิตตินันท์ หอมพุ่ม อาจารย์ประจำภาควิชาเทคนิคการศึกษา ถือว่าเป็นอาจารย์ที่มีความโดดเด่นและมีความเชี่ยวชาญ ClassStart ค่อนข้างมาก ทั้งนี้ท่านยังได้ถ่ายทอดประสบการณ์และความรู้ให้กับอาจารย์ในคณะครุศาสตร์ในเวทีแลกเปลี่ยนประสบการณ์และการจัดการความรู้ (Knowledge Management) เพื่อให้คณาจารย์ได้ปรับเปลี่ยนการเรียนการสอนที่ทันสมัยและสอดคล้องกับ ยุคปัจจุบันให้มากยิ่งขึ้น ClassStart นอกจากจะเกิดประสิทธิผลทางการเรียนกับผู้เรียนแล้ว ยังช่วยให้ผู้เรียนได้ฝึกฝนตนเอง มีความรับผิดชอบ มีวินัย และสามารถนำความรู้ในส่วนนี้ไปใช้ในช่องของการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู

ขั้นตอนการสมัคร ClassStart

1

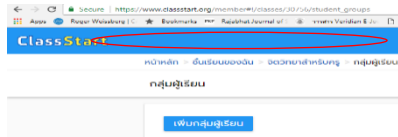
2

2. ผู้สอนดำเนินการสร้างชั้นเรียน โดยตั้งชื่อตามรายวิชาที่สอน

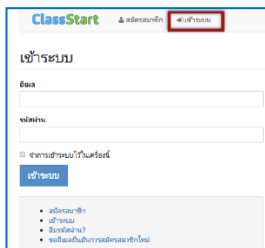
1. ผู้สอนและผู้เรียนจะต้องดำเนินการสมัครสมาชิกผ่าน <https://www.classstart.org> แล้วกรอกข้อมูลตามระบบให้ครบถ้วน

3

3. ผู้สอนคัดลอก URL ของชั้นเรียนให้กับผู้เรียนเพื่อเข้าขอร่วมชั้นเรียน

4

4. ผู้เรียน login เข้าระบบแล้วเข้าที่ลิงก์ดังกล่าวและกดปุ่มเพื่อขอเข้าร่วมชั้นเรียน

5

5. ผู้สอน login เข้าระบบและกดปุ่มอนุมัติเข้าชั้นเรียน

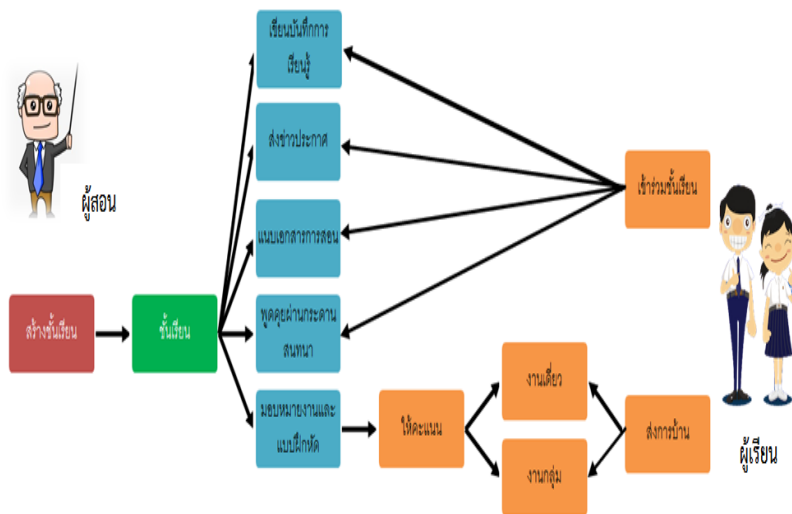
ขั้นตอนการสมัคร ClassStart ง่ายๆ ดังนี้

เมื่อผู้สอนและผู้เรียนได้ดำเนินการตามกระบวนการข้างต้นเรียบร้อยแล้ว ทั้งผู้สอนและผู้เรียนสามารถที่จะดำเนินการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยแต่ละชั้นเรียนจะมีหัวข้อและประเด็นต่างๆ เพื่อง่ายต่อการใช้และการเข้าถึงข้อมูล ประกอบด้วย **ความเคลื่อนไหว ข่าวประกาศ เอกสาร การสอน แบบฝึกหัด คะแนนเก็บ กระดานสนทนา และ บันทึกการเรียนรู้** ซึ่งหัวข้อเหล่านี้จะช่วยให้ผู้สอนและผู้เรียนสามารถติดตามข่าวสาร ได้ตอบ และมีปฏิสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน รวมทั้งใช้ประโยชน์ร่วมกันเกี่ยวกับการเรียนการสอนใน

รายวิชานั้นๆ เมื่อข้อมูลต่างๆ ถูกอัปเดตขึ้นในชั้นเรียนก็จะถูกเก็บไว้อย่างเป็นระบบและสามารถดึงข้อมูลออกมาใช้ได้ตลอดเวลา ที่สำคัญข้อมูลเหล่านั้นยังถูกเก็บไว้ในระบบออนไลน์ที่มีพื้นที่อย่างไร้ขีดจำกัด ClassStart เป็นห้องเรียนระบบออนไลน์ที่ช่วยให้ผู้สอนและผู้เรียนได้มีปฏิสัมพันธ์ในการจัดการเรียนการสอนดังภาพต่อไปนี้

บทสรุป คำครูสอน

“ในการจัดการเรียนการสอนโดยใช้ ClassStart เข้ามาช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการเรียน ช่วยอำนวยความสะดวกทั้งผู้สอนและผู้เรียน เนื่องจากการจัดการเรียนการสอนเช่นนี้ต้องใช้เวลาในการเรียนรู้และทำความเข้าใจเกี่ยวกับระบบ ClassStart เพื่อสร้างชั้นเรียนที่น่าสนใจและเกิดประโยชน์กับผู้เรียนอย่างแท้จริง โดยผู้สอนจะต้องวางแผนเพื่ออัปโหลดข้อมูลหรือเอกสารประกอบการสอน การสร้างแบบฝึกหัด และการตรวจผลการบันทึกการเรียนรู้ ผู้สอนควรปรับเปลี่ยนเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนให้เข้ากับศตวรรษที่ 21 เพราะ ICT ได้ถูกขับเคลื่อนให้กลายเป็นส่วนหนึ่งของชีวิตและโลกแห่งเทคโนโลยี”

4 M

(Mission 4 Possible)

เรียนรู้ คำครูสอน

“พรบ.แห่งมหาวิทยาลัยราชภัฏ พ.ศ. 2547 ระบุว่า
“ให้มหาวิทยาลัยเป็นสถาบันอุดมศึกษาเพื่อพัฒนาท้องถิ่น
เสริมสร้างภูมิปัญญาของท้องถิ่นที่สร้างพลังปัญญาของ
แผ่นดิน” ได้กำหนดภารกิจดังนี้

- 1) ผลิตบัณฑิตที่มีความรู้ คู่คุณธรรมมีความรักและผูกพันกับท้องถิ่น
- 2) เสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนกับการบริการวิชาการแก่สังคม
- 3) ศึกษา วิจัย ส่งเสริมและสืบสานโครงการพระราชดำริ
- 4) มีความเป็นเลิศทางวิชาการบนพื้นฐานภูมิปัญญาท้องถิ่นและทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมไทย

เป็นภารกิจของมหาวิทยาลัยเพื่อพัฒนาท้องถิ่นอย่างยั่งยืน”

จากบทเรียน สู่อุปกรณ์ปฏิบัติจริง

ขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

1. ขั้นวางแผน

- 1.1 เขียนรายละเอียดของวิชา (มคอ.3)
- 1.1 วิเคราะห์คำอธิบายรายวิชาเพื่อวางแผนการจัดการเรียนรู้
- 1.2 การวางแผนการวิจัยในชั้นเรียน

2. ขั้นสอน

- 2.1 ปฐมนิเทศ แจกจุดประสงค์การเรียนรู้ อธิบายแนวการจัดการเรียนรู้
- 2.2 ทดสอบก่อนเรียน
- 2.3 สัปดาห์ที่ 1-6 จัดกิจกรรมทั้ง 4 หน่วยการเรียนรู้ตามแผนการจัดการกิจกรรมที่ระบุไว้

- 2.4 เขียนเค้าโครงโครงการเพื่อวางแผน การจัดกิจกรรมที่
การบูรณาการเนื้อหาวิชากับกิจกรรมบริการวิชาการและ
กิจกรรมทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมของโรงเรียน (กิจกรรม
กลุ่ม)
- 2.5 นำเสนอเค้าโครงโครงการก่อนศึกษาสังเกต ในโรงเรียน
ตามแผนของมหาวิทยาลัย
- 2.6 จัดสรรงบประมาณแก่นักศึกษาตามเค้าโครงโครงการที่
นักศึกษานำเสนอ
- 2.7 ผู้สอนมีการสร้างเครื่องมือประเมินระหว่างเรียน เช่น
บันทึกการเรียนรู้ บันทึกอนุทิน แบบประเมินโครงการโดย
เพื่อน /ผู้สอน และแบบประเมินความพึงพอใจนักศึกษา ใน
การเข้าร่วมกิจกรรมโครงการ
- 2.8 ลงพื้นที่ในโรงเรียนตามกลุ่มของนักศึกษาที่ประสานงานกับ
ศูนย์ฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของคณะครุศาสตร์

3. ชี้นำเสนอ

- 3.1 นักศึกษานำเสนอผลงานในรูปแบบของโครงการ ในรูปแบบที่หลากหลาย เช่น Powerpoint/ วิดิทัศน์ / ชิ้นงาน/ ความภาคภูมิใจในผลงาน
- 3.2 วิจารณ์ผลงานโดยเพื่อน / อาจารย์ อย่างสร้างสรรค์
- 3.3 เชื่อมโยงองค์ความรู้จากโครงการกับกิจกรรมการเรียนรู้ในเนื้อหารายวิชา
- 3.4 ผู้สอนและนักศึกษาร่วมสรุปองค์ความรู้ นักศึกษาทบทวนการเขียน แบบบันทึกการเรียนรู้ของตนเองโดยเขียนถึงสิ่งที่ตนเองได้เรียนรู้ ได้รับความรู้อย่างไร ปัญญาอุปสรรคและแนวทางแก้ไข
- 3.5 ทดสอบหลังเรียน

4. ขั้นสรุป

- 4.1 ผู้สอนและนักศึกษาสรุปกิจกรรมที่ได้เรียนรู้ร่วมกัน ถึงประโยชน์ คุณค่าและการนำไปประยุกต์ในวิชาชีพครู
- 4.2 ผู้สอนเก็บข้อเสนอแนะจากการสรุปบทเรียนเป็นข้อมูลการเขียนรายงานใน มคอ.5

การวัดและประเมินผล	เครื่องมือวัดและประเมินผล
<ol style="list-style-type: none"> 1. การตรวจผลงานการนำเสนอโครงการ เช่น รายงาน โครงการ วิดีทัศน์ Power point ชิ้นงาน อื่นๆ 2. การประเมินโดยผู้สอน 3. การประเมินโดยเพื่อน 4. การประเมินความพึงพอใจในการเข้าร่วมกิจกรรม 	<ol style="list-style-type: none"> 1. เกณฑ์การตรวจผลงาน 2. แบบประเมิน / บันทึกรุ่น 3. แบบประเมินโดยเพื่อน 4. แบบประเมินความพึงพอใจของนักศึกษา ในการเข้าร่วมกิจกรรม

1. ผู้สอนต้องประสานงานกับศูนย์ฝึกประสบการณ์ ในการเลือกสถานศึกษาให้แน่นอน
2. ผู้สอนควรวางแผนระยะยาวตั้งแต่มีโครงการวิจัย เพื่อสร้างเครื่องมือ มีงบประมาณจัดกิจกรรมที่เพียงพอ
3. นักศึกษาควรได้เรียนวิชาพื้นฐานในปี 1-2 ที่เป็นวิชาชีพครู เพื่อลงสู่การปฏิบัติจริงในสถานศึกษาได้
4. สิ่งที่สำคัญที่สุดที่ทำให้การจัดการเรียนรู้ประสบความสำเร็จ อยู่ที่ตัวอาจารย์ในชั้นสรุปบทเรียนที่ต้องเชื่อมโยงความรู้ในบทเรียนกับการปฏิบัติกิจกรรมตามโครงการ

4 M+

(Mission 4 Possible)

เรียนรู้ คำครูสอน

“จากกระบวนการเรียนรู้จัดการความรู้เพื่อพัฒนาทักษะการเรียนรู้ ผู้ความเป็นเลิศของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ของ คณะครุศาสตร์ ประจำปีการศึกษา 2560 อาจารย์จันทรา แซ่ลิว ภาควิชาการศึกษาปฐมวัย ได้มีโอกาสเรียนรู้ คำครูสอนจาก อาจารย์ ดร. ศศิธร อินต๋น ภาควิชาประถมศึกษา คุณครูผู้ถ่ายทอดวิชาความรู้ผ่านเรื่องเล่า เกี่ยวกับการบูรณาการ 4 ภารกิจกับการเรียนการสอน จนนำไปสู่การทำวิจัยในชั้นเรียนและสามารถตีพิมพ์บทความวิจัย ในฐาน TCI ระดับ 1 จึงได้นำเรื่องเล่าสู่การนำไปปรับประยุกต์ใช้จริงในการบูรณาการการเรียนการสอนรายวิชา EC1204 การพัฒนาทักษะการคิดสำหรับเด็กปฐมวัย โดยได้รับสนับสนุนทุนวิจัยจาก กองทุนวิจัยของคณะครุศาสตร์ และนักศึกษามีส่วนร่วมในการเรียนรู้และสร้างองค์ความรู้ผ่านกระบวนการจัดกิจกรรมที่บูรณาการ 4 ภารกิจอย่างแท้จริง”

จากบทเรียน สู่การปฏิบัติจริง

Input

1. รายละเอียดของวิชา มคอ.3 รายวิชา 1204 การพัฒนาทักษะการคิดสำหรับเด็กปฐมวัย
2. หลักการ แนวคิด ทฤษฎี เกี่ยวกับทักษะการคิด กระบวนการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning ทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21
3. อบรมให้ความรู้นักศึกษาเตรียมความพร้อมกับการลงชุมชน เพื่อการวิจัย
  - 3.1 การจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning
  - 3.2 ทักษะการคิดและทักษะเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 และเทคนิคการสัมภาษณ์
  - 3.3 อบรมจิตป้ญญากับการบริการวิชาการในชุมชน

1. **รูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงลึก (Active Learning)**
ประกอบด้วย
  - 1.1 การเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน (Activity-Based Learning)
  - 1.2 การเรียนรู้เชิงประสบการณ์ (Experiential Learning)
  - 1.3 การเรียนรู้ที่เน้นทักษะการคิด (Thinking Based Learning)
  - 1.4 การเรียนรู้โดยใช้โครงการเป็นฐาน (Project-Based Learning)
  - 1.5 การเรียนรู้โดยการสืบค้น (Inquiry-Based Learning)
2. **กิจกรรมการเรียนการสอน** ประกอบด้วย
  - 2.1 การมีส่วนร่วมในการเรียนการสอน เขียนโครงการเพื่อ
บริการวิชาการ
  - 2.2 มอบหมายการสืบค้นรายงาน
  - 2.3 การลงมือปฏิบัติชิ้นงาน
  - 2.4 การลงชุมชนเพื่อสืบค้นข้อมูลเกี่ยวกับวัฒนธรรมและ
ภูมิปัญญา
  - 2.5 สัมภาษณ์ผู้ปกครองและครู สร้างและออกแบบคู่มือ
ทักษะการคิดสำหรับแจกผู้ปกครองและครู

- 2.6 บริการวิชาการในสถานศึกษาและชุมชนโดยบูรณาการเนื้อหาวิชากับวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น
- 2.7 การบันทึกองค์ความรู้ใน Learning Log
- 2.8 การทดสอบปลายภาค การทดสอบ pretest Posttest
- 3. **บูรณาการทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21** ในการจัดการเรียนการสอนประกอบด้วย
  - 3.1 ทักษะการทำงานร่วมกัน (Collaboration)
  - 3.2 ทักษะการสื่อสาร (Communication)
  - 3.3 ทักษะการแก้ปัญหา (Problem solving)
  - 3.4 ทักษะการใช้สื่อเทคโนโลยีและสารสนเทศ (ICT Literacy)
  - 3.5 ทักษะด้านการสร้างสรรค์ (Creativity)
  - 3.6 ทักษะการเรียนรู้ (Learning Skills)

Outcome

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ประเมินผลจาก

1.1 การเข้าชั้นเรียน การมีส่วนร่วม

1.2 ชิ้นงาน,รายงานผลสัมฤทธิ์

1.3 รูปเล่มคู่มือทักษะการคิด

1.4 การจัดประสบการณ์ทักษะการ
คิด

1.5 Learning Log

1.6 ทดสอบปลายภาค

1.7 pretest , Posttest

โดยใช้แบบประเมินพฤติกรรมการเรียนรู้ แบบประเมิน
ชิ้นงานและรายงาน แบบทดสอบ

2. การสะท้อนคิด ความรู้ที่ได้รับ การนำความรู้ไปประยุกต์ใช้
วิชาชีพครู ปัญหาและอุปสรรคและแนวทางแก้ไขโดยใช้
แบบสัมภาษณ์

3. ความพึงพอใจของการจัดการเรียนรู้เชิงลึก(Active
learning) โดยใช้แบบประเมินความพึงพอใจ

4. ทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ประเมินผลจาก
โดยใช้แบบประเมินทักษะการเรียนรู้

5. เขียนนำเสนอในรายละเอียดวิชา มคอ.5

เรียนรู้ สู่ความสำเร็จ

งานวิจัยในชั้นเรียน เรื่อง ผลการจัดการเรียนรู้แบบ
Active learning ในรายวิชาการพัฒนาทักษะการคิด
สำหรับเด็กปฐมวัย

ผู้วิจัย อาจารย์ จันทรา แซ่ลิว

บทสรุป คำครูสอน

การจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาท้องถิ่นอย่างยั่งยืน

การวิจัยเพื่อพัฒนาสังคมเป็นฐาน

(Research for Social Development Base)

ความลับของชุมชน ชุมชนกับการเรียนรู้

เรียนรู้ คำครูสอน

“ในแต่ละชุมชน แต่ละท้องถิ่นต่างมีสิ่งที่มีทั้งความเหมือนและแตกต่างกันออกไป ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับบริบทที่มีความแตกต่างกัน สิ่งแวดล้อม การใช้ชีวิต วิธีชีวิตต่างๆ ซึ่งอาจกล่าวได้ว่าทุกชุมชนต่างมีการดำเนินไปของชุมชนที่มีแนวทางเป็นของตัวเอง ถือว่ามีเอกลักษณ์ อัตลักษณ์ ที่คนนอกชุมชนสามารถเข้าไปเรียนรู้ แลกเปลี่ยนได้ จนอาจเกิดประสบการณ์ รวมไปถึงความรู้ใหม่ๆ ที่สามารถสร้างแนวคิด ทฤษฎีใหม่ๆ เกิดขึ้นได้อีกมากมาย ทั้งๆที่ไม่จำเป็นต้องมีทรัพยากรมากมาย ไม่จำเป็นต้องจบสูง ไม่จำเป็นต้องมีปัจจัยเรื่องเงินทอง ก็สามารถกลายเป็นแหล่งเรียนรู้ที่มีค่าอย่างยิ่งที่จะเข้าไปต่อยอดในสิ่งต่างๆได้ ทั้งนี้ทั้งนั้นการเรียนรู้จากแหล่งชุมชนมีความสำคัญมากต่อการพัฒนาการเรียนการสอนในแง่มุมต่างๆที่ไม่สามารถหาได้จากในห้องเรียน การแลกเปลี่ยนประสบการณ์ การดึงความรู้จากปราชญ์ชาวบ้าน การเข้าไปมีส่วนร่วมระหว่างมหาวิทยาลัย โรงเรียน และชุมชน เป็นสิ่งที่จะสามารถทำให้เกิดองค์ความรู้ใหม่ๆ หรือแม้แต่การสร้างประสบการณ์ใหม่ๆให้กับนักศึกษาได้เป็นอย่างดี จากเรื่องเล่าของอาจารย์ท่านต่างๆ เกี่ยวกับการใช้ชุมชนเป็นฐานมีการบูรณาการระหว่างสถานศึกษากับชุมชนในหลายหลายสาขาวิชา เช่น มีการทำวิจัยเกี่ยวกับการเครื่องดนตรีพื้นบ้านเป็นหลัก และบูรณาการการเรียนการสอนโดยให้นักศึกษาลงพื้นที่เพื่อเรียนรู้

เกี่ยวกับดนตรีจากปราชญ์ชาวบ้าน มีการเรียนรู้ชั้นปฐมนิเทศจาก พ่อครูแม่ครูต้นแบบ อาจารย์อีกท่านก็ได้ทำวิจัยและนำ งานวิจัยมาถ่ายทอดสู่ชุมชนเพื่อให้ความรู้ได้เผยแพร่ และนำไป ปฏิบัติเพื่อให้เกิดการพัฒนาของชุมชน อีกทั้งยังมีความ คาดหวังในอนาคตเกี่ยวกับสาขาดนตรีกับการเรียนรู้จากชุมชน ในการรวบรวมภูมิปัญญาทางด้านดนตรีล้านนา เพื่อเรียบเรียง ให้เป็นเพลงสำหรับวงบรรเลงโดยรักษารูปแบบ และอัตลักษณ์ ของดนตรีพื้นเมืองไว้ อาจารย์อัญชลีได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับการ เก็บรวบรวมภูมิปัญญาท้องถิ่น 10 สาขา ด้านงานนวัตกรรม และให้พ่อครูแม่ครูที่เป็นแม่แบบด้านภูมิปัญญาท้องถิ่นได้ สาธิตนวัตกรรมท้องถิ่นเพื่อเป็นการถ่ายทอดภูมิปัญญา ให้กับ นักศึกษาต่อไป การเรียนรู้ร่วมกับชุมชนสามารถเรียนรู้ได้จาก หลายหลายสาขาวิชาไม่เว้นแม้แต่ด้านเคมี โดนมีการทดลอง วิจัยปัญหาเกี่ยวกับน้ำเสียในชุมชน และทำการแก้ไขปัญหานั้น ให้กับชุมชนโดยการสังเคราะห์สารเพื่อนำมากำจัดอินทรีย์ใน น้ำเพื่อกำจัดน้ำเสีย อาจารย์จรรุวรรณได้ทำวิจัยโดยใช้การ บูรณาการกับการเรียนการสอนโดยใช้โจทย์จากชุมชนดินเผา บ้านป่าตาล และนำมาหาแนวทาง กระบวนการเพื่อแก้ไข ปัญหาซึ่งได้สร้างนวัตกรรมใหม่ในการผลิตเครื่องดินเผาโดยใช้ วัตถุดิบผลิตแบบใหม่ที่สามารถทำให้เครื่องดินเผาคงทนได้มาก ยิ่งขึ้น อาจารย์ทางด้านประวัติศาสตร์ก็ได้นำเอาการเรียนรู้จาก

ชุมชนเป็นฐานมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาประวัติศาสตร์พม่า โดยใช้กระบวนการวิจัยเพื่อ บูรณาการการเรียนการสอนโดยการลงพื้นที่จริง เริ่มจากการมอบหมายงานในชั้นเรียน โดยมีการให้ข้อมูลเบื้องต้นกับนักศึกษาก่อนการลงพื้นที่สำรวจพื้นที่จริง ผลพบว่านักศึกษาได้ค้นพบสิ่งใหม่ๆจากการลงพื้นที่จริง ซึ่งเป็นข้อมูลที่ยังไม่มีการจดบันทึกไว้นั้นก็คือชุมชนพม่าที่อาศัยอยู่ในพื้นที่อำเภอแม่สอด นอกจากนั้นทางด้านของสาขาวิชาทางด้านการจัดการก็มีการนำการเรียนรู้จากชุมชนไปใช้เช่นเดียวกัน โดยมีการตั้งหัวข้อให้กับนักศึกษาในหัวข้อระบบสารสนเทศเข้ามาช่วยในการจัดการธุรกิจชุมชนได้อย่างไร โดยแบ่งกลุ่มนักศึกษาตามธุรกิจที่กลุ่มตนเองสนใจ และให้ไปสืบค้นข้อมูลด้วยตนเองจากแหล่งชุมชนและมานำเสนอสิ่งที่ค้นพบและแนวคิดที่เกิดจากการค้นพบจากแหล่งพื้นที่จริง ด้วยกระบวนการนี้เองทำให้นักศึกษาได้ความรู้และคำตอบ รวมไปถึงผลการวิจัยที่เป็นข้อมูลจริง สามารถนำไปประยุกต์ใช้ให้เกิดองค์ความรู้ใหม่ๆได้ในด้านของรายวิชาทางพลศึกษาก็สามารถนำหลักการใช้เรียนรู้จากชุมชนได้เช่นเดียวกัน เช่นในรายวิชากระบี่กระบองได้ให้นักศึกษาไปลงชุมชนท้องถิ่นที่มีความสามารถทางด้านกระบี่กระบอง เพื่อเป็นการเรียนรู้จากปราชญ์ชาวบ้าน และนำมาแก้ไขและพัฒนาความสามารถของตนเองต่อไป อีกทั้งยัง

ได้เกิดความรู้ใหม่ที่ไม่ได้พบในห้องเรียนคือวิชาดาบสองมือ ซึ่งถือว่าเป็นความรู้และประสบการณ์ที่นักศึกษาสามารถลงไปศึกษาจากพื้นที่ชุมชนได้แท้จริง อาจารย์ ดร.ชไมมน ศรีสุรภัย ได้นำเอารายวิชาของสาขาปฐมวัยโดยให้นักศึกษาได้ลงพื้นที่เพื่อศึกษาข้อมูล และกลับมาเขียนรายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์ โดยรายงานการลงพื้นที่ของนักศึกษาผลที่ได้จากการลงพื้นที่ จากเรื่องเล่าต่างๆที่ได้กล่าวมานั้นจะเห็นได้ว่าการเรียนรู้จาก ชุมชนหรือแม้แต่ให้ชุมชนได้เรียนรู้จากองค์ความรู้ใหม่ๆจาก อาจารย์ได้เช่นเดียวกัน อาจใช้กระบวนการหลากหลาย กระบวนการเพื่อได้มาซึ่ง ความรู้ใหม่ ซึ่งการใช้ กระบวนการวิจัยเป็นฐานในการจัดการเรียนการสอนสะท้อน ถึงคุณภาพของหลักสูตร และมหาวิทยาลัยได้ โดยเขียนอยู่ใน มคอ.3 ในรายวิชาที่มีการบูรณาการให้ชัดเจน มีการวัดผลและ ประเมินผล มีกระบวนการที่ต่อเนื่องและชัดเจน ซึ่งทำยสุดแล้ว ก็เพื่อพัฒนาความรู้ พัฒนาชุมชน และพัฒนาสถานศึกษาให้ มากขึ้นต่อไป’

จากบทเรียน สู่การปฏิบัติจริง

การวิจัยเพื่อพัฒนาสังคมเป็นฐาน (Research for Social Development Base)

เป็นรูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่มีฐานความคิดมาจาก Research Base Learning: RBL และ Community Base Learning: CBL ซึ่งจากการบริหารการจัดการความรู้ในเรื่องการวิจัยเพื่อพัฒนาสังคมเป็นฐานจากกระบวนการการเล่าเรื่องและถอดความจากอาจารย์ที่มีความรู้ความสามารถในเรื่องของการนำแนวคิดแนวปฏิบัตินี้ไปใช้ สามารถสรุปกระบวนการการนำไปใช้ได้ดังหัวข้อต่อไปนี้

การใช้สื่อและนวัตกรรม

1. การสร้าง และการผลิตเครื่องดนตรี
2. การเรียบเรียงบทเพลง แบบฝึกหัด
3. การใช้หลักการ Active Learning
4. ใช้สื่อทางเทคโนโลยีต่างๆ เช่น Youtube, Model, Motion Graphic
5. แผนที่การกระจายตัวของวัฒนธรรม
6. การวิเคราะห์สถานการณ์ เช่น SWOT Analysis
7. สื่อแสดงขั้นตอน

8. การใช้สื่อวีดิทัศน์
9. Pinterest
10. ความรู้จากชาวบ้านในชุมชนต่างๆ
11. การสอนแบบสร้างสรรค์ผลงาน
12. การลงปฏิบัติการในพื้นที่ชุมชน
13. บูรณาการเป็นฐาน

การวัดและประเมินผล

1. การจัดนิทรรศการ
2. การนำเสนอผลงาน
3. การตรวจผลงาน
4. การทวนสอบผลสัมฤทธิ์
5. การทวนสอบผลการดำเนินการ
6. การสอบวัดความรู้ กลางภาค ปลายภาค
7. การสอบถามโดยใช้วิธีการต่างๆ เช่น Google Form
8. การนำเสนองานเป็นกลุ่ม

ประโยชน์ของการจัดการเรียนการสอนแบบการวิจัยเพื่อ พัฒนาสังคมเป็นฐาน

1. นักศึกษาเห็นภาพการนำไปใช้มากกว่าการเรียนในห้องเรียน
2. อาจารย์ผู้สอนได้ประโยชน์จากกระบวนการต่างๆ
3. ชุมชนได้ประโยชน์
4. นักศึกษาเห็นปัญหาชุมชนและสามารถนำมาต่อยอดได้
5. อาจารย์ได้ทำงานตามภารกิจ 4 ด้าน (การวิจัย, การเรียนการสอน, บริการวิชาการ, ทำนุบำรุง ศิลปวัฒนธรรม)
6. นักศึกษาได้เรียนรู้อย่างมีความหมาย
7. ชุมชนได้องค์ความรู้ และผลิตภัณฑ์ และได้ต่อยอดผลงาน

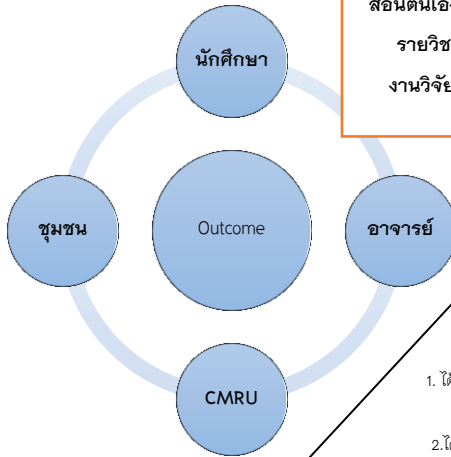

บทสรุป คำครูสอน

นักศึกษาได้เรียนรู้อย่างมีความหมาย และ ต่อยอดความรู้
ทุกรายวิชาผ่านกิจกรรมที่ลงพื้นที่ตามสภาพจริง

ผู้สอนได้พัฒนาการจัดการเรียนการสอนตนเองและพัฒนาตนเองทุกด้านใน
รายวิชาที่บูรณาการ ดังนี้ มคอ.
งานวิจัย และ ผลงานทางวิชาการ

ได้ประโยชน์จากการ
พัฒนา: องค์ความรู้
ผลิตภัณฑ์ และ
ต่อยอดผลงาน

1. ได้พัฒนาสื่อวัตกรม
อย่างหลากหลาย
2. ได้รูปแบบการวัดและ
ประเมินผลตามสภาพจริง
และหลากหลาย
3. ทุกภาคส่วนได้

มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ได้บริการวิชาการแก่
สังคมตามปรัชญาสถาบัน
และการประกันคุณภาพการศึกษา

บทส่งท้าย

สโลแกนในการทำงาน : เรียนรู้ คำครุสอน
เพื่อความสำเร็จของคณะ มาจากความสำเร็จของทุกคน

ผู้รับผิดชอบ	รายชื่อผู้รับผิดชอบระดับคณะ
ผู้บริหารสูงสุด (CEO)	รศ. วาที่ร้อยตรี สกกล แก้วศิริ
คุณเอื้อ (CKO)	พศ.ดร.วชิรา เครือคำอ้าย (รองคณบดี)
คุณอำนวย (KF)	อ.ดร.อัจฉรียา กสิยะพัท อ.ดร.สายฝน แสนใจพรม อ. ทศน์นีย์ บุญแรง อ. จันทรา แซ่ลิ้ว อ. พงศธร ศรีทับทิม อ. อัมพันธ์ฎากร พัฒนประสิทธิ์ อ.มนตรี
กระบวนกร	รศ. สนิท สัตโยภาส
คุณกิจ (KP)	อาจารย์จากคณะครุศาสตร์และคณะร่วม ผลิต
คุณลิขิต (Note-Taker)	ตัวแทนอาจารย์ประจำกลุ่ม
คุณประสาน (Network)	คุณธนัญภรณ์ คำห้ำ

Manager)

คุณวิศาสตร์

คุณสมเด็จ ภิมาขกุล

(IT Expert)

ขอขอบพระคุณคำครูสอน